

בקרו

יפאנית בתפקיד יפאנית

מן הרגע הראשון לעלות המסך שררה אווירה דחוטה בבית-האופרה המפורא לה סקאלה במילאנו. כלפי חוץ, היה הכל שור פע כאילו חגיגות, כראוי למאורע האמנותי הגדול: הצגת בכורה של אופרה חדשה, מי פני עטו של הקומפוזיטור ג'אקומו פוצ'יני. אבל משהו לא היה בסדר. עצם העובדה שראשייתה של האופרה הושמעה בשקט גמור, היה בה אות מבשר-רע: הקהל האי-טלקי מקדם בקולניות רבה את פניה של המוסיקה, כשהיא מוצאת חן בעיניו. עם תום המערכה הראשונה, הפכה השי-תיקה לקריאות בוז, שהוטחו בפניו של הי-קומפוזיטור, אשר עלה על הבמה צולע על מקלו, כתוצאה מתאונת מכונית שאירעה לו זמן קצר לפני כן. פוצ'יני הנוזע לא עלה עוד על הבמה, גם לא בסיום, כאשר ירד המסך ללא תשואות ומבלי לעלות שנית אפילו פעם אחת. הוא ישב על כסא מאחורי הקלעים, כשהבעת חרון איום מעותית את פניו, וצעק: "בקול רם יותר, היות תראו ש' כמותכם! שרקו, צעקו! אתם עוד תראו מי צדק! זוהי האופרה הטובה ביותר שכתבתי!"

בתו של המעריץ. זו היתה קבלת הי-פני האומללה אשר ציפתה למאדאם באטר-פלי, בהצגת הבכורה במילאנו ב'14 בפבר-ואר 1904. פוצ'יני הסתלק צולע מבית-האופרה, כשהפרטיטורה תחת בית-שחיו. היה ברור לו שזוהי ההצגה הראשונה והאחרונה. "יתכן שכך גם היה קורה, אלמלא פקיד נמוך אחד בעיר גנואה. רצה הגורל, כי ב' עצם הימים ההם נולדה בת לאותו פקיד, שגמנה על מעריציו של פוצ'יני ללא תנאי. הפקיד החליט לקרוא לבתו בשם באטרפלי ועמד בתוקף על החלטתו זו.

כששמע פוצ'יני על אותו פקיד תמהוני, מיהר להזמין עם כל משפחתו, שמנתה עשרות דודים, סבתות ואחייניות, לבלות יום עליו אחד בביתו. אולי מאורע זה הוא ש' הניע את פוצ'יני להתקעש על הצגתו של מאדאם באטרפלי מחדש, הפעם בעיר ברא-שייה. הצגת הבכורה החדשה היתה להצלחה סוערת, הנמשכת מאז ועד היום הזה.

ההפצצה הפריעה. הסיפור הרומנטי טי על קצין-הים האמריקאי קלי-הדעת, פיני קרטון, ועל הטרנגייה שחולל בחייה של הגיטישה היפאנית הקטנה צ'יצ'י-סאן, אותה נטש לאחר נישואין קצרים, כדי לשאת את ריקאית, קסם לפוצ'יני בשעה שביקר בלונדון וראה אותה, מבלי להבין מלה אחת, על הבמה, כמחזה. הוא החל לעבוד על האופרה במרץ מיד עם שובו לאיטליה, כשהוא נועץ באשת השגריר היפאני בכל הנוגע לפרטי המנהגים המקומיים. התפתחות הסכניקה סייעה לו גם היא — פוצ'יני הצליח להשיג

זמרת סונהארה הסם הציל את באטרפלי

את התקליטים הראשונים של מוסיקה יפאנית עממית מקורית, האזין להם בטרם כתב את המוסיקה שלו.

שתיים כלי שירה. תפקיד צ'יצ'י-סאן, היא מאדאם באטרפלי, נראה לזמרות אופרה יפאניות, המבקשות לכבוש מקום בעולם המערבי, כגזור בדיוק לפי מידתן. גם להצגת האופרה הישראלית הוונגה, אי פואי, לפי מיטב המסורת, זמרת יפאנית אמיתית, מיצ'יקו סונהארה קטנת-הקומה ועדי-נתההליכות, שתגיע לישראל מהאופרה בי-טוקיו דרך האופרה קומיק בפאריס וכמה

תוכניות

בעקבותיה של אנה

"קו השואה הגועית אינו מפריד בין האומות. הוא עובר באמצעיתם של העמים, גם באמצעיתו של העם הגרמני." משפט זה, שהרבה ישראלים לא יהיו מוכנים לעולם להשלים עמו, שודר השבוע בקול-ישראל. יתר על כן, הוא שודר בתכנית-רדיו גרמנית, שתורגמה לעברית. איש לא מחא. איש לא צעק בנו. איש לא הפגין בעזרת תמונות של קרבנות הנאצים. כי התכנית שריתקה

שמציגים זאת בתיאטרון, הבחין הסמל הנאצי בארגו אפור, מצופה פסי ברזל, עליו בלטו האותיות: "קצין מילואים אוטו פראנק, 1917". "איך הגיע אלך ארגו זה?" שאל איש הגסטפו. "הייתי קצין בצבא הגרמני במלחמת ה'עולם הראשונה", השיב אוטו. "מדוע לא התיצבת והודעת על כך?" שאל הסמל. תיאר אוטו את הרגשתו באותם רגעים: "הרגשתי כיצד הסמל מתמתח לכבדני בנשי-

אנה פראנק*

"ידענו אך החשינו..."

מתו. לו יכול, היה מצדיע לי ללא ספק." סיכם שנאבל את התרשמותו על יחסו של אוטו פראנק לעם הגרמני שבניו רצחו את ילדתו: "הוא לא הזכיר במלה את יחסו לגרמניה. פשוט איך לו מה לומר על כך."

שנאבל עצמו, שביקר במקום בו ה'ס' תתרה אנה 25 חודש, סיפר על התרשמותו: "מצאתי חמישה חדרים קטנים שהורגש בהם ריח של עכברים. מצאתי שני סמנים לשהו" תה של אנה. סמוך לדלת חדרה מצאתי קו עפרון ולידו סימון. א. 42. פה מדד אביה את גבהה בשנת 1942. גבהה היה אן 155 ס"מ. סימן שני היה זר פרחים גבול. ה' שוער סיפר לי שהגניחו אותו תלמידים מבית-ספר בהמבורג."

גלים קצרים

רודנות יחסית

זכרונות על תיאוביב מלפני שלושים שנה יעמדו במרכז התוכנית השניה של חצות וחצי אשר תוקלט השבוע בדירתו של השחקן יוסף ידן. . . . "בוקול ישי ר"א" התוארים הם יחסיים, כך התברר לפי שידור-חדשות ששודר השבוע, בו כונה גמאל עבר אל-נאצר, המכונה תמיד בקול-ישראל בשם "רודן מצרים" כ"נשיא מצרים". הפעם כונה בתואר "רודן" שליט עיראק הבריגאדיר קאסם ואילו ראשינו עלי, ש' נאטר על-ידו, כונה על-ידי קולי-ישראל ב' תואר "המדויג". . . . תעלול מוצגת של אחת המשתתפות בהקלטת התוכנית ה' ביזור החדשה אולפן מס' 1, ששודרה ה' שבוע, סיבך את התוכנית: היא ניגשה ל' מיקרופון ושאלה את שאלותיה בתנועות שפתיים ללא קול, שועורו את צחוק ה' מאזינים-צופים. אולם בשידור נשמעו שא' לותיה בקול אחרי ששוחזרו באולפן והוק' לטו על-ידי העורכת.

תדרין

משדרים אלה מתוך משדרי השבוע הבא ששויים להיות מעניינים. שינויים אפשריים. ● אונימפיה (קול-ישראל, יום ד', 21.30) — הדים מהמוסיקול שביקר לאח' רונה בארץ, בהשתתפות אריה לביא ו' הודאים. ● פנים אל פנים (קול-ישראל, יום ה', 21.30) — המסך המפגש הרדיופוני, בין נוער עבריין בתל-מונד לבין קבוצת נחלאים. ● ראשון ראשון חביב (קול-ישראל, יום ב', 20.25) — מצעד הפומוניים.

מארצות אירופה, בהן הופיעה באותו תפקיד. כוכבות אחרות שהאופרה מקווה כי תתי-חבבנה על הקהל בהצגה זו הן דוקא אלה המופיעות בתפקיד אילם, תפקיד ילדה ה' קטן של צ'יצ'י-סאן, אשר קראה לו בשם טראבל (צרה), אחרי שבעלה נטשה. בתפקיד זה תתחלפנה שושנה סחר השתחררות ושרה סימון הבלונדית, שגילן המשותף אינו מגיע לשש וחצי שנים.

תדרין

העולם הזה ממליץ על:

- זעקי ארץ אהובה (הבימה) — אהרן מסקין והמקהלה ככוכבי המחזה ה' מוסיקלי המחודש. ● הערב אימפרוביזציה (הקאמרי) — הערב משחק אברהם חלפי במחזה מעני' יין ובהצגה בלתי-מגובשת. ● מלאך האבן (הקאמרי) — בתיה לאגנצ' ועודד תאוני יוצרים בכשרון את האווירה המהינקה בפסיון האמריקאי העלוב, בו עברו ימי ילדותו של תומאס חלף. ● הבאלט האפריקאי (קייסה פוד' יבה) — 35 רקדנים ומורים מאפריקה המשי-חנית, המבטיחים להביא החי אוטנטי ומעניין. ● מוסיקה קלאסית יפאנית (ה' אקדמיה למוסיקה בירושלים; בית ציוני-אמריקה בתל-אביב) — הופעה מיוחדת במינה של שני מנגנים יפאניים אשר יציגו את המוסיקה של ארצם, מעל גבי הכלים המיו-חדים שלה. הראשון ביניהם, שיניצי יואיוה, מנגן על כלי הנקרא בשם קוטו, מעין קת' רוס עשוי עץ רך באורך של כמעט שני מטרים, שהיה מקובל בחצר המלכות ה' יפאנית, ואשר בגילגולו המודרני הוא כולל 13 מיתרים שזורים ממש עומלן עליהם פורטים כפיסת שנהב. השני הוא הוואן יאמאמוטו, המנגן על מעין-חליל הקרוי שאקוהאצ'י, והעשוי מקנה במבוק שבקצהו קליפת-צב או קרן-שור. כלי אחרון זה נפוץ מאוד ביפאן במאה ה'17, שעה שהטאמו' ראים היפאניים, שמרדו בהמוניהם באדוניהם הפיארוואליים, הצטיידו בחליל זה כתחליף לנשק, שאותו נאסר עליהם לשאת. ● האסכולה הצרפתית (תמוזיאון לאמנות חדישה בחיפה) — עבודות גראפיות של ציירים צרפתיים חדישים, מהפסטי אבן של פיקאסו ומאטיס, חיתוך עץ של קיס' לינג וצ'יורי גואש של שאנאל ועד ליצירו' תיהם של שבעה ציירים ישראלים צעירים בעבר, שהם ציירים פאריסאים לא-כ"כ צעירים בהנה. ● תערוכת המרד (מצודת זאב, תל-אביב) — ההיסטוריה בת קצת יותר מעשר שנים עשויה להזכיר הרבה לאלה שחיו אותה, לחוש הרבה לאלה שלא חיו אותה.